

oogenblikkelijk blijven de voorste pootjes nu pal tegen het lijf gedrukt, alleen de tarsen van die pootjes roeren nog; de midden- en de achterpootjes bewegen nog heel en gansch. De parasiet is nu natuurlijk zooveel verlengd omdat hij gedeeltelijk uit de hoos losgeraakte. Traag van knots tot knots gaat de hulselscheur op de bovenzijde van den thorax voort. Weldra zijn de midden- en de achterpooten ook stijf terlangs het lijf uitgestrekt; alleen de tarsen van beiden bewegen nog. Hoe wonder dat alles! Langzaam komen de vleugels te voorschijn, geenszins ineengefrommeld, doch plat, heel plat hebben zij tusschen hoos en huid gelegen; ze zien er uit als mierenvleugels, met bijna even weinig nerven en cellen.

Plots komen de voorpootjes; zouden de andere pooten en ook de vleugels gelijk vrij worden? Neen, om den hulselrimpel over de dijnen der achterpooten te krijgen, vraagt het schromelijk veel inspanning. Op eens, worden de middenpooten er uit getrokken, daarna de achterpooten, een voor een, evenals met de vóór- en middenpooten; dan geweldig veel wringen en klawieteren, waarbij dat schakeltuig van abdomenpedoncule fel in werking komt. Eindelijk heeft hij zich van de andere parasieten weggeslingerd: dat helpt! Zoo gaat men buiten het gedrang, in de vestiaire eener feestzaal, om er met onbelemmerde bewegingen zijn overjas uit te schieten! Nog langer wordt de hulselhoos en zoo komen de vleugels vrij; oogenblikkelijk beginnen de achterpooten te werken, en stooten weldra den frommel krachtig over het achterlijf heen. Zoo bijna zoo doet een kind dat 's morgens zijn nachtkleedje aflegt: eerst op den rug al de knopen los, dan de armen er uitgetrokken en daarna alles op den vloer bijeengetrapt!...

Binnen in het hoosje is er iets, dat het woekerwespje met het abdomeneindje nog vasthoudt; eenige krachtige stooten nog; hij is los! Van onder de kleurlooze mom, komt plots „de zwarte ridder” te voorschijn! Heftig rukt hij de vormlooze wade open, en... daar staat hij, indrukwekkend in glimmend zwart pranglijf, de herteloze larvenmoorder van *Nebria*, het geducht rooverenhoofd — *Phoenoserphus viator* Haliday.

Mechelen.

JOZEF BOLS,

leeraar in St. Romboutscollege.

SNEEUW OP DE HEIDE EN IN HET BOSCH.

NEEUWBUIEN bij stevige vorst, — dat geeft wel 't mooiste wollige winterkleed over heide en bosch. Dan behoeft men niet thuis te blijven uit vrees voor een ploeteren in een breiige, natte massa, die de schoenen doorweekt en gevaarlijke stelten plakt onder de schoenhakken. Los en luchtig ligt dan 't witte dek op de wegen en het verstuipt in fijne vlokjes over het droogblijvende zwart van laarzen of gummischoenen.

Maar, eilacie, zulke »ouderwetsche« winterdagen behooren tegenwoordig tot de hooge uitzonderingen. En treffen we er eens een, dan mogen we hem wel in dankbare herinnering houden. Het geluk is ons zoowel in den winter van 1911—12 als in dien van 1912—13 werkelijk nog weer eens ten deel gevallen, nadat we al zoo herhaald hadden gemopperd over het wegblijven van den wintervorst, dien we toch altijd zoo gaarne, en wel het liefst tegen

de Kerstvacantie, met gejubel zouden inhalen. We zullen het met een krijtje aan den balk schrijven: 4 Februari 1912 en 12 Januari 1913 waren prachtige sneeuwdagen.

Zóó was 't de laatste maal:

Zaterdag begon het te sneeuwen; snijdend koud was de oostenwind en eer de schemering viel, gierde er een sneeuwstorm bij meer dan vijf graden vorst. Al dikker en zwaarder werd de blanke laag gedurende den nacht. Maar ten laatste kwam er kalmte in de natuur. De wind liep meer naar het zuiden en toen de Zondagmorgen aanbrak, stond daar boom en heester in het mooiste winterfeestkleed. Langzaam loste de grauwe sneeuwlucht zich op bij het vorderen van het ochtenduur en eer het tien had geslagen, goot de schitterendste winterzon haar volle licht over het heuvelend landschap.

Mooi werd het van stralende, glinsterende witheid over de verre heide met hier en daar de scherpe donkere plekjes aan den voet van brem en struikheide en omgehouden stammen. Wondermooi lichtte het op in de anders zoo geheimzinnig donkere dennenbosschen. En beneden, aan de lange, steile glooiingen der kleigroeven kon men zich werkelijk verbeelden te staan in 't hooggebergte, in 't stille gebied van den gletscher, als er de versche sneeuwlaag de scheuren en spleten gedicht en 't groen en blauwig transparant van den ijswand bedekt heeft; een gletscherland in miniatuur!

De hooge eiken droegen aan de windzijde zilveren lijnen langs de knoestige stammen. Vóór ons stonden ze in hun blanke uitmonstering in harmonie met de reine witheid rondom. Zagen we echter om, dan leken het grove, zwarte reuzen, vreemdhoog met hun krachtige armen uitstekend boven al de kleine struiken, die gewillig bogen onder de zachte last.

De heel kleine dennetjes stonden in hun witte kleedjes netjes gerijd als warm-ingepakte dwergjes. Maar de zware dennen waren 't mooist van allen. Ieder schubje van de ruige stam droeg een blank sneeuwtipje, elk dor stukje tak had zijn eigen wit kussentje; waar men 't oog wendde tusschen de duizenden stammen overal dezelfde fijne teekening. Géén uitstekende bastchilfer, géén stompje zoo klein, of ze droegen 't lichtgevende vlokje. En over die tallooze wilbespikkelde stammen en zuilen lag het hooge, dikke sneeuwkleed, steunend op de volgroeide takken en kruinen.

't Was nog betrekkelijk vroeg in den morgen, toen we onze heide- en boschwandeling maakten en toch waren reeds bezoekers ons voor geweest. Geen boschgangetje, of de sneeuw vertoonde de sporen van voetgangers. We waren dicht bij de grenzen en dachten het eerst aan smokkelen, maar toen we goed keken, zagen we, dat de voetstappen niet den kortsten weg volgden, zelfs hier of daar eindigden en er op wezen, dat de wandelaar op zijn schreden was teruggekeerd. En tevens bemerkten we tusschen de breede schoensporen lichte indrukken, telkens twee aan twee.... Neen, smokkelaars hadden zich niet gewaagd in de sneeuw-lichte bosschen. 't Waren de beroeps- en amateurstroopers, die zich, gewapend met knuppel of riek, hadden verneid met spoorzoeken... en hetgeen daarop volgt. Die lichte indrukken, twee aan twee, in 't zachte sneeuwkleed waren de sporen van konijnen en voet voor voet is de wilddief ze nagegaan, nauwlettend glurend onder ruigte naar het grijze huidje.

Dat is geen gemakkelijk werkje. Na zoo'n paar sneeuwdagen is 't konijnenvolkje wild geworden; een half uur, drie kwartier ver hebben de dieren al springend het terrein afgezocht, of mogelijk verder-op géén of minder sneeuw zou liggen, zoodat ze er een leger konden vinden met voedsel in de nabijheid. En als ze moe en hongerig zijn weggeschuild onder bremstruiken of lage, nog bebladerde eikentakjes, om er te knagen aan de anders versmadede bast, dan heeft ook de strooper het spoor zien dood-loopen en zoekt zijn oog de plaats waar bliksemsnel zijn knuppel of riek moet neerkomen op het dierenlijfje.

De sneeuwlaag verraaft iedere wildsoort en iederen pelsdrager door de achtergelaten sporen. Waar de jager anders kan twijfelen aan eenig merkteken, daar wijst de sneeuw-indruk onmiddellijk uit, of een haas, een konijn, een das, een vos, een bunzing (ilk, zegt de Limburger), een wezel of een eekhoorn het pad heeft gekruist. Natuurlijk, er behoort

routine toe, om de kleinere indrukken van een springend konijn, met den lichten langeren indruk van de achterpooten, te onderscheiden van den grooteren indruk, dien een haas achterlaat; om te zien, of de in regelmatig verband staande sporen van een loopend dier b.v. van een bunzing of een wezel zijn. De beroepsjager behoeft zich niet te bukken om nauwkeurig 't teeken op te nemen of de afstanden te meten, zijn scherp oog ziet ver genoeg vooruit het onderscheid tusschen al deze sporen.

Of de honger de dieren ook drijft tot het nemen van voedsel, dat ze anders versmaden! Na twee sneeuwdagen is al het lage jonge hout door de konijnen geschild en wit-geknaagd. De reën helpen druk mede; de voorpooten steunend op de stamtrunken, bewerken ze ook de hoogere takken. Maar zij doen eigenlijk het liefst haar aanvallen op de jonge appel- en perenstammen in het in cultuur gebrachte veld. De konijnen zijn wel 't minst kieskeurig. Laten ze al de grovere dennenbast onaangeroerd, de schil van de één tot drie-jarige toppen van 't gehakte dennenhout weten ze wel te vermalen: honger maakt ook voor hen rauwe boonen zoet! De heihaas houdt zich bij de heidestruiken, die nog wel te bereiken zijn onder de rulle sneeuwlaag. In de bebouwde velden vergast zich intusschen de koolhaas aan de hoog uit de sneeuw opbouwende boerenkool en spruitkool...

Toen we tegen het middaguur naar huis wandelden, ontmoetten we clubjes vinkenvangers, voorzien van kooitjes met lokvinken en jachtbuit. Op de gunstigste plekjes hadden ze hun kooitje met den lokvink tusschen het dichte struikgewas verborgen en in een doornstruik een opgezette vink vastgestoken. De lijnstokjes waren er dichtbij bevestigd en als dan 't »piet-piet«-geroep van den lokvogel klonk, dan vlogen er wel driftige boekvinken langs dien vreemden indringer in de doornstruik, waar ze hun vleugels en veeren vastkleefden aan de verradelijke dunne stokjes of halmen vol taaie lijn.

Maar ook de man met het fretje was er bij. Zijn vangst was slecht geweest.

't Fretteeren lukt nog niet best, als de sneeuw pas een paar dagen ligt. Deze konijnenjager verlangt een winter met veel sneeuw. Dan kan hij er op uit trekken en op de heide of aan een helling zijn builen spannen voor de open pijpen van het konijnenhol. Zorgvuldig worden de trektoewtjes van den van touw gebreiden buil aan den grond vastgestoken, terwijl een steviger stok dient om het vaste touweinde over het hol heen te bevestigen. Zijn de gangen zoo allen afgezet, dan laat de strooper zijn fret in het hol doordringen. »Fretje« is wel altijd op jachtavontuur belust en niet zoodra is hij in 't gat verdwenen, of er ontstaat een druk rumoer daar onder den grond. Uit een der pijpen springt een konijn in volle vaart in 't uitgespannen net, — door den schok trekt de buil samen als een tabakszak en langoor zit gevangen in de mazen. Maar uit een andere pijp rent tegelijk een tweede konijn in een buil, die loslaat en met 't gevangen dier voorttuimelt tusschen de heidestruiken. Roetsch... daar springt een derde voor den dag, onmiddellijk gevolgd door den kleinen bruinen, hartschotelijken jager, die met moeite door zijn baas wordt losgerukt van den buit, die, naar hij meende, voor hem was.

Maar niet altijd werkt »Fretje« zonder blaam. Weet hij 't konijn in het hol te overvallen, dan houdt hij zijn jachtbuit voor zich. Als de wind zoo snel, grijpt hij zijn slachtoffer in den nek en zuigt, en zuigt het warme bloed tot hij zich wel voldaan gevoelt. Om zijn baas, die daar boven in de sneeuw stampvoet, bekommert hij zich niet. Misschien loopt hij eens naar den uitgang van een pijp, laat zijn grimmige snuit zien met opgetrokken lippen, pink-oogt met zijn kraalooegjes en duikt terug in de diepte. Dan wordt 't voor den strooper een lastig uitgraven der gangen, totdat hij den plicht-verzaker heeft gevonden.

»Fretje« beleeft tegenwoordig weinig jachtavonturen. Ook voor hem zijn deze sneeuwlooze winters zonder vertier en in zijn hokje in 't tochtige achterhuis van de arbeiderswoning leidt hij een saai bestaan bij zijn schoteltje melk, — flauwe kost voor den fellen wilddief. Maar, misschien droomt hij er wel van dik-besneeuwde heiden en bosschen, vol konijnenholen!

Limburg.

P. E. W. Kok.